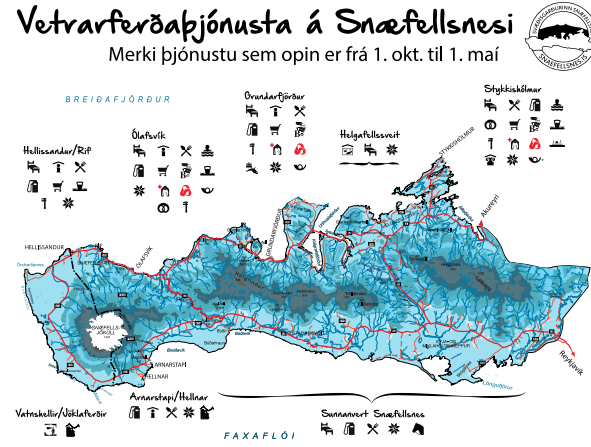
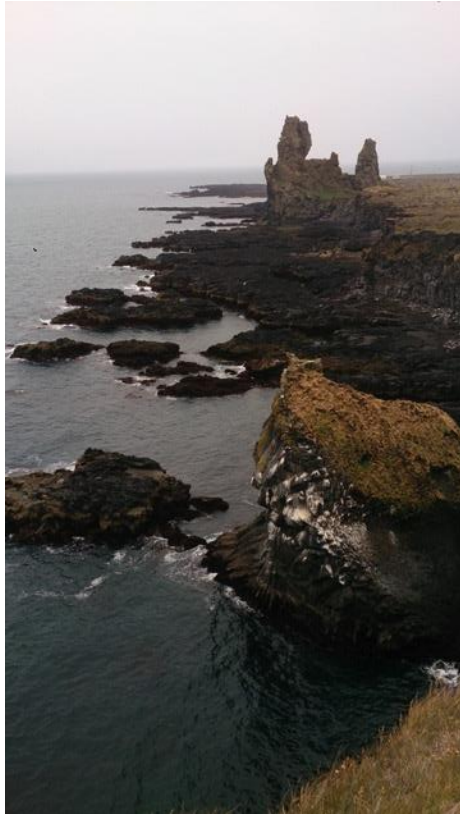

Svæðisgarðurinn Snæfellsnes 2019

STRANDLEIÐ

Lokaskýrsla SHAPE verkefnis

Desember 2019

Höfundur: Kjartan Bollason, lektor við Ferðamáladeild Háskólans á Hólum
Myndir (nema annað sé tekið fram): Kjartan Bollason

Efnisyfirlit

1. <u>Inngangur</u>	<u>3</u>
2. <u>Strandleiðin</u>	<u>4</u>
1. Flokkun staða	4
2. Strandleiðin – dæmi um undirþemu	5
3. <u>Hönnun upplifunar</u>	<u>6</u>
1. Skilgreining á ferðavöru	6
2. Þrjú skref í upplifun ferðamanna	7
3. Leikreglur	8
4. Leikreglur fyrir strandleið	9
4. <u>Þemaferðir – dæmi og þælingar fyrir strandleið</u>	<u>10</u>
1. Þemaferð um safn úti – 1. hluti	10
2. Þemaferð um safn úti – 2. hluti	11
3. Þemaferð – dæmi: Hvað sjáum við er myrkrar?	12
4. Þemaferð – dæmi strandleið	13
5. Þemaferð – Rölt um þéttbýliskjarna	14
5. <u>Lokaorð</u>	<u>15</u>

1 Inngangur

Svæðisgarðurinn Snæfellsnes hefur s.l. þrjú ár tekið þátt í verkefni um sjálfbæra ferðaþjónustu á Norðurslóðum (SHAPE). Í verkefninu var lögð áhersla á skipulagningu, stjórnun, stýringu og framkvæmd áætlunar um ferðaþjónustuleið um viðkomandi svæðisgarð. Á Snæfellsnesi varð til þemaleið með ströndinni og strandmenningu sem megináherslu.

Árið 2019 hefur höfundur skýrslu verið í 20 % starfi við Shape verkefnið hjá Svæðisgarðinum Snæfellsnes. Þar hef ég unnið með Ragnhildi Sigurðardóttur framkvæmdastjóra. Svæðisgarðurinn Snæfellsnes (www.snaefellsnes.is) hefur að mínu mati, frá stofnun 2014, unnið brautryðjendastarf á sviði ábyrgrar ferðaþjónustu. Það hefur líka verið mjög fróðlegt að fá að vinna með erlendum sérfræðingum í Shape verkefninu (<https://www.snaefellsnes.is/erlend-samvinna-1>) en flest svæðin sem ég hef heimsótt á árinu í lærdómsferðum eru Biosphere svæði, þ.e. Galloway and Southern Ayrshire (<http://www.gsabiosphere.org.uk/>), Wester Ross Biosphere (<https://www.wrb.scot/>), ásamt Nordhordland Biosphere í Noregi.

Haldnar voru vinnustofur með fyrirtækjum fyrstu og síðustu mánaði ársins 2019. Á vegum verkefnisins var farið í lærdómsferðir til Nordhordland, Noregi, Wester Ross og Galloway sýslna, Skotlandi og umhverfis Snæfellsnes. Markmið lærdómsferða var að safna upplýsingum, reynslu og hugmyndum til að þróa ferðaþjónustuvöru, þ.e. strandleið um Snæfellsnes. Í þessari lokaskýrslu verður gerð grein fyrir vinnunni við Strandleið um Snæfellsnes og þannig búið í haginn fyrir frekari þróun.

Norðurslóðaverkefnið Shape

8 þátttakendur:

6 “svæðisgarðar” / SHAs

2 háskólar

Svæðisgarðurinn Snæfellsnes (Ísland)
Háskóli Heiða og Eyja (Skotlandi)
Karella University (Finnlandi)
North Karelia (Finnlandi)
Southern Uplands Partnership (Skotlandi)
Nordhordland (Noregi)
Kujalleq (Grænlandi)
Wester Ross (Skotlandi)

2 Strandleiðin – flokkun staða

Strandleiðin byggist á ákveðnum stöðum sem hafa verið vandlega valdir með hagsmunaaðilum. Strandleið er hér sýnd með númerum og miðað við að ferð hefjist við Gestastofu Snæfellsnes á Breiðabliki, þar sem flestir gestir koma fyrst á sunnanvert Snæfellsnes þó að einnig sé hægt að koma með Baldri yfir Breiðafjörð eða Skógarstrandaveg. Stöðum er skipt upp í A, B og C staði. Allir A og B staðir eru með samþykki viðkomandi landeigenda og skipulagsyfirvalds/viðkomandi sveitarfélags.

A – staðir hafa verið flokkaður eftir því hve vel þeir henta til að taka á móti ferðamönnum. Þar má finna ákveðna innviði eins og bílastæði, skilti, stíga og nálægð við salerni. Ekki er langt í þjónustu eins og mat og gistingu. Á vinnuþlaginu, kort 2, eru merktir 22 A staðir.

B - staðir eru enn í þróun og hafa ekki verið byggðir endanlega upp. Oft er um að ræða uppbyggingu í þrepum þannig að hluti áfangastaðar sé t.d. A á meðan aðrir hlutar eru B.

C - staðir eru staðir sem eru þekktir og notaðir af ákveðnum ferðapjónustufyrirtækjum og aðgangur er aðeins leyfður þessum fyrirtækjum. Annaðhvort eiga þessi fyrirtæki staðinn eða þau nota hann með leyfi landeigenda. Þessum stöðum er haldið leyndum og ekki kynntir á nokkurn hátt. Slíkir staðir geta verið mjög verðmætir fyrir sjálfbæra þróun ferðapjónustu ef umgengni og stýring að þeim er í góðu lagi.

A – staðir

1. Gestastofa Snæfellsnes Breiðabliki
2. Bjarnarfoss
3. Búðir
4. Arnarstapi
5. Hellnar
6. Svalþúfa
7. Lónrangan
8. Malarrif
9. Djúpálónssandur
10. Saxhóll
11. Öndverðarnes
12. Hellisandur
13. Rif
14. Svöðufoss
15. Ólafsvík
16. Kirkjufellsfoss
17. Grundarfjörður
18. Bjarnarhöfn
19. Helgafell
20. Stykkishólmur
21. Súgandisey
22. Flatey

Kort 2 – A staðir á strandleið um Snæfellsnes

2.2 Strandleiðin – dæmi um undirþemu

Strandleið um Snæfellsnes er aðalþemað en innan þess má draga fram ýmis undirþemu og og ávallt hægt að endurbæta og þróa ný. Einnig er hægt er að vinna með sama þemað en út frá mismunandi rýniþáttum, eins og t.d. :

- Markhóp (sjá t.d. skýrslu Íslandsstofu og Áfangastaðaáætlun Vesturlands),
- Aldurshóp (fjölskylda með börn, eldri borgarar o.s.frv.)
- Mismunandi árstíðum (vetur, vor, haust og sumar – líka hægt að skipta upp innan hverrar árstíðar)
- Mismundi veðurfar - tengd árstíðum - (rigning, hvassviðri, þoka, skýjað, sól o.s.frv.).

Með því að huga að öllum þessum þáttum og setja í samhengi við núverandi ferðavöru er hægt að skapa nýja ferðavöru og þar með vinna stöðugt að nýrri upplifun innan strandleiðar þemu.

Hér eru listuð upp þemu sem þælt hefur verið í og unnið út frá í námsmiðjum með fyrirtækjum:

- Söfn og sýningar – þróa afþreyingu sem er óháð veðri og árstíð og tengja má þeirri afþreyingu sem fyrirtæki býður utandyra.
- Matur úr héraði –hugsað í samhengi við þá ferðavöru sem fyrirtæki býður/vill þróa:
  - Veitingar- og kaffihús/bakarí - upplifa ákveðna stemmingu tengda matnum.
  - Verslanir þar sem ferðamenn geta keypt mat úr héraði / séríslenskar vörur
  - Staðir þar sem hægt er að kaupa nesti og taka með sér í gönguferð
- Gönguleiðir – áhersla á styttri leiðir (1 -3 klst) - yfirleitt léttar leiðir sem henta öllum aldurshópum. Gönguleiðum má svo skipta upp og tengja mismunandi rýniþáttum (sjá hér efst):
  - Strandganga
  - Fuglaskoðun
  - Sögutengd ganga
  - Jarðfræði
  - Náttúrufar (blóm, jurtir, mosi o.s.frv.)
  - Rölt um þéttbýliskjarna
- Fossar
- Listaverk / handverk
- Skíðamennska - gönguskíði, fjallaskíði, bretti, snjóþrúgur.
- Bátsferðir – hvalaskoðun, fugla- og selaskoðun, almenn náttúrskoðun. Á stærri sem minni bátum og á kajak. Dæmi um kajak námskeið, Arctic Sea Kayak Symposium 2019 í Stykkishólmi, sjá t.d. <https://vimeo.com/359129439?fbclid=IwAR3kN1sCtyXQXcssYF-VU2OsHPqJjn7mv7O3zFtGxUyMX6gp6rrhb6j2Y3Y>
- Hestaferðir
- Hjólaferðir
- O.s.frv.

3.1 Hönnun upplifunar - Skilgreining

Áður en við byrjum að þróa ferðavöru fyrir strandleið Snæfellsness verðum við fyrst að skilgreina hvað ferðavara er. Við verðum líka að íhuga hvaða viðmið eru mikilvæg svo ferðapjónusta verði ábyrg og sjálfbær vara. Í þessu tilfalli er rauði þráðurinn í ferðavörunni hugsuð út frá þjóðveginum um strönd Snæfellsnes.

Hvað er ferðavara?

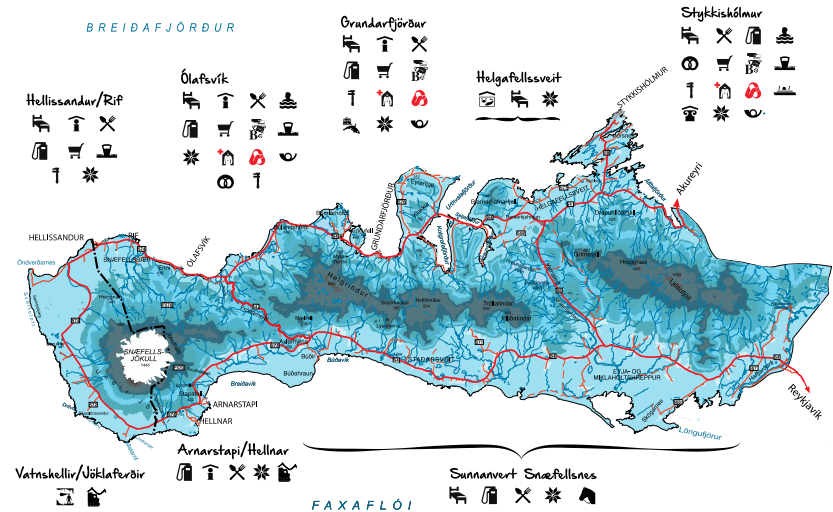
Þetta er afurð sem er hönnuð fyrir bæði innlenda sem erlenda gesti, þar sem áherslan er á afþreyingu nálægt strönd Snæfellsness. Hugtakið samanstendur af fimm þáttum, þ.e.a.s. Áþreifanlegu umhverfi/innviðum (1), þjónustu (2), gestrisni (3), valfrelsi (4) og þátttöku/virkni (5).

Samkvæmt Edward Hákon Huibens og Gunnari Þór Jóhannessyni (2013) er ferðavara því flókin blanda af ólíkum þáttum sem stuðla að upplifun ferðamannsins.

Heimild: Ingibjörg Sigurðardóttir (2016). Lífstill verður ferðavara: þróun fyrirtækja í hestamennsku á Íslandi. *Tímariti um viðskipti og efnahagsmál* 13 (1), bls. 3

Vetrarferðapjónusta á Snæfellsnesi

Merki þjónustu sem opin er frá 1. okt. til 1. maí

Kort af þeirri þjónustu sem er opin yfir vetrarmánuðina. Dæmi um þjónustu (2), gestrisni (3) í því að mikilvægar upplýsingar fyrir gestinn eru settar fram á auðskiljanlegan hátt og valfrelsi (4) að því leyti að margskonar afþreying á mismunandi stöðum eru kynnt.

3.2 Þrjú skref í upplifun ferðamanna

Til að búa til sem besta ferðavöru er mikilvægt að vita hvernig gesturinn er líklegur til að upplifa það sem þitt fyrirtæki hefur uppá að bjóða. Vöruþróun er ferli þar sem greina má hina mörgu þætti ferðavörunnar. Ein leið til að rýna í og styrkja sína ferðavöru er að horfa á eftirfarandi þrjú skref út frá augum gestsins:

Skref 1 - Eftirvænting áður en ferð hefst – hvernig kynni ég mína ferðavöru? Hvaða myndir/myndskeið nota ég? Hvaða orð?

Skref 2 - Upplifunin

– fær gesturinn það sem lofað var? Get ég farið fram úr þeim væntingum? Hvernig geri ég slíkt?

Skref 3 - Minningar að lokinni upplifun – hver eru samskipti mín við gesti við lok ferðar og þegar þeir eru komnir heim? Sendi ég þeim t.d. tölvupóst og segi frá hvað ég býð upp á á öðrum árstíðum? Sendi ég þakkarbréf þar sem aðrar ferðavörur koma fram?

3.3 Leikreglur

Leikreglur eru viðmið sem fyrirtæki ættu að hafa í huga í sínu umhverfisstarfi við þróun ferðavöru. Leikreglur þarf að draga saman á skýran og hnitmiðaða máta. Þær þarf að vinna út frá ákveðnum viðmiðum sem hér verður fjallað um. Jafnframt tengjast þær við umhverfisstefnu Svæðisgarðs og Earthcheck. Þessi viðmið eru:

- I Siðareglur Vakans <https://www.vakinn.is/is/um-vakann/sidareglur>
  - Þegar mótaðar siðareglur sem aðstoða fyrirtæki við stefnu er snýr að umhverfi og samfélagi
  - Aðstoð við að fylgja eftir og viðhalda gæðum
  - Styðja við viðleitni fyrirtækis til að taka upp umhverfis- og gæðastjórnunarkerfi Vakans
- II. Viðmið um ábyrga ferðapjónustu - <http://www.icelandtourism.is/verkefni/abyrg-ferdathjonusta/>
  - Verkefni á vegum íslenska ferðaklasans sem gefur fyrirtækjum skýran ramma til að takast á við samfélagslega ábyrgð og þar með tengsl við sitt nærumhverfi
  - Markviss leið til að tryggja góð samskipti fyrirtækis og nærsamfélags
- III. Gæða- og umhverfisviðmið Vakans
- IV. Viðmið um vistvæna ferðapjónustu (e. ecotourism) – reglur “leave no traces” - <https://Int.org/why/7-principles/>
  - Bandarísk samtök sem sett hafa sama reglur og kynningarefni um hvernig búa má til ferðavöru úti í náttúrunni sem varðveitir hana.
  - Einfaldar og skýrar reglur sem m.a. henta mjög vel fyrirtækjum sem bjóða upp á lifandi leiðsögn.
  - Tengjast aðferðum um náttúrutúlkun, sem er aðferð í leiðsögn sem hentar mjög vel til að tengja gesti við sjálfan sig og náttúruna í gegnum öll skilningarvitin (hlustun, sýn, lykt, bragð og snertingu)

Markmið leikreglna er að tryggja ákveðið gæðaviðmið fyrirtækja sem starfa á Snæfellsnesi og að unnið sé út frá markmiðum um sjálfbærni. Þessi vinna er í gangi í Svæðisgarðinum Snæfellsnesi, að þróa slíkar leikreglur, þar sem tryggt er virkt samráð við ferðapjónustufyrirtæki.

3.4 Leikreglur fyrir strandleið um Snæfellsnes

Markmið leikreglna er að tryggja ákveðin gæðaviðmið fyrirtækja sem starfa á Snæfellsnesi og að unnið sé út frá markmiðum um sjálfbærni. Hér má sjá dæmi um hvernig leikreglur fyrir fyrirtæki sem taka þátt í þróun þemaleiðarinnar strandleið um Snæfellsnes gætu litið út:

Fyrirtæki þurfa að uppfylla eftirfarandi viðmið:

1. Vera sannarlega á Snæfellsnesi
2. Vera með útsýni til strandar eða vera í námunda við strönd (á við um gististað, veitingarstað eða kaffihús)
3. Uppfyllir viðkomandi lög og reglur fyrir sína starfsemi
4. Hafa gilt starfsleyfi
5. Þjóða upp á upplifun sem tengir gesti við ströndina og strandmenningu
  1. Sjávarfang
  2. Saga sem tengist strandmenningu – skrifuð niður á skilti, á matseðli eða lifand leiðsögn
  3. Afþreying úti í náttúrunni
6. Upplifunin beitir aðferðum náttúrutúlkunar og þarf að virkja allavega 2 af 5 eftirfarandi skilningarvitum: Sjón, heyrn, lyktarskyn, bragð og snertingu
7. Upplifun fer fram a.m.k. að hluta við ströndina
8. Við útfærslu á upplifun skulu hafðar til hliðsjónar hinar sjö meginreglur “Leave no traces” samtakanna, þ.e.:
  1. Skipulegðu fyrirfram og undirbúðu, þannig tryggir þú m.a. góða umgengni við náttúru svæðis, ert undirbúinn fyrir veðrið o.fl. sjá: <https://Int.org/why/7-principles/plan-ahead-and-prepare/>
  2. Gakktu á stígum og tjaldaðu á svæðum (ef við á) sem þola álagið, sjá: <https://Int.org/why/7-principles/travel-camp-on-durable-surfaces/>
  3. Gakktu rétt frá öllum úrgangi sem verður til og umfram allt reyndu að takmarka allar umbúðir sem notaðar eru, sjá: <https://Int.org/why/7-principles/dispose-of-waste-properly/>
  4. Skildu eftir það sem þú finnur, þ.e. ekki tína plöntur, steina eða annað sem þú sérð. Taktu frekar myndir og eigðu minninguna, sjá: <https://Int.org/why/7-principles/leave-what-you-find/>
  5. Ef þú kveikir bál, passaðu að skilja engin ummerki eftir og ekki kveikja bál þar sem það veldur skaða á gróðri, sjá: <https://Int.org/why/7-principles/minimize-campfire-impacts/>
  6. Berðu virðingu fyrir villtum dýrum. Hafðu m.a. í huga að nálgast villt dýr hægt og ekki fara of nálægt, þar með ert þú ekki að trufla dýrin og um leið er ólíklegra að þau fari burt og þú náir ekki að skoða þau, sjá: <https://Int.org/why/7-principles/respect-wildlife/>
  7. Taktu tillit til annarra gesta: Forðastu t.d. að skapa hávaða, því flestir koma jú til að upplifa kyrrð og/eða þau hljóð sem náttúran sjálf skapar. Sjá: <https://Int.org/why/7-principles/be-considerate-of-other-visitors/>

4. Þemaferðir – dæmi og þælingar fyrir strandleið

4.1 Þemaferð um safn úti – 1.hluti

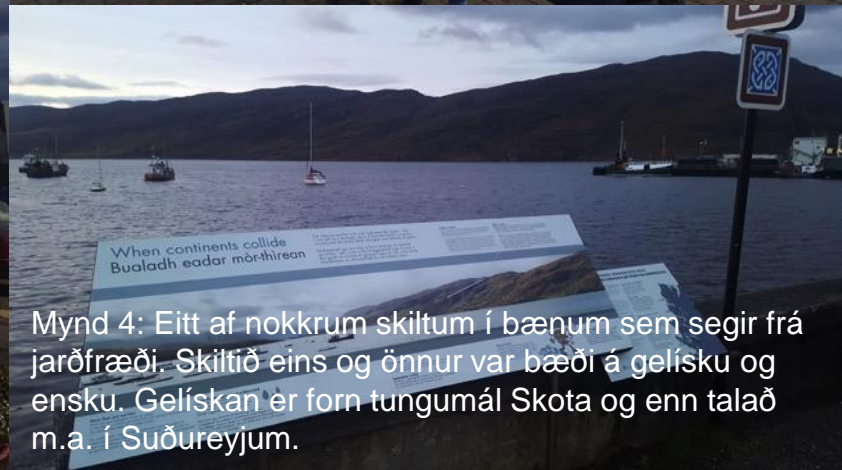
Mynd 1: Safnið sem var lokað. Allur texti er bæði á gelísku og ensku. Það er gert til að sýna sérstöðuna, því tungumálið á fornar rætur og margar sögur tengjast því.

Mynd 2: Klukkan sem var áður á krossgötum bæjarins en með stærri og fleiri bílum var hún færð til.

Mynd 3: Við höfnina, þar var áberandi framboð á báts- og kajakferðum. Um leið sást í ferjuna sem fer yfir til Stjörnuvogs á Suðureyjum.

Mynd 4: Eitt af nokkrum skiltum í bænum sem segir frá jarðfræði. Skiltið eins og önnur var bæði á gelísku og ensku. Gelískan er forn tungumál Skota og enn talað m.a. í Suðureyjum.

Í lærdómsferð SHAPE til Wester Ross sýslunnar á vesturströnd Skotlands var safn í fyrrum kirkju í strandbænum Ullapool heimsótt eða öllu heldur það var ætlunin. Það var sunnudagur og skv. stofnsáttmála safnis mátti ekki opna á sunnudögum enda safnið inn í kirkju. Því lagði safnvörður til gönguferð um bæinn. Var því gengið um staðinn og sögur sagðar á hinum ýmsu stöðum.

Við höfnina var sögð saga um fyrsta skipið sem flutti fólk frá Hálöndum Skotlands til vesturheims. Var það keypt hálf (ó)siglingafært frá Hollandi og er fólkíð kom til vesturheims lést stór hluti þess úr farsóttum. Sögugangan tók rúma klukkustund – í þrýðis veðri – og náði að skapa góða tengingu við bæinn og meiri en ef frásögnin hefði verið innandyra. Þessi tenging náðist með því einfaldlega að nota byggingar, höfnina, útsýni til fjalla og annað til að gera frásögnina lifandi.

4.2 Þemaferð - safnaferð úti – 2. hluti

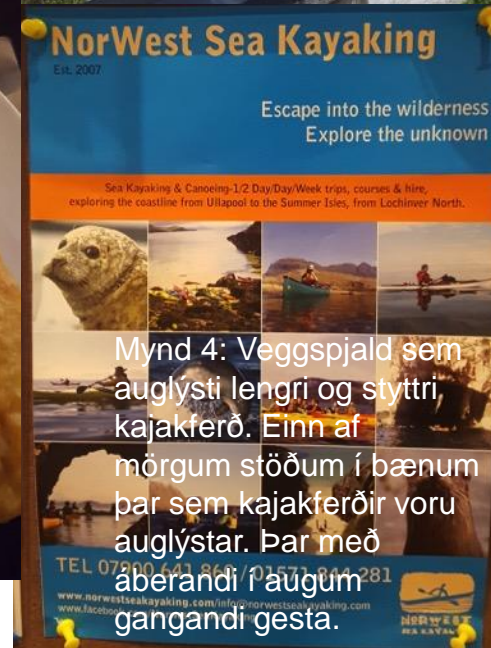
Mynd 1: Í gönguferðinni tók maður oft eftir auglýsingum um heita drykki eða mat. Eða kannski voru þessar auglýsingar sérstaklega áberandi af því maður var úti í fersku lofti á göngu!

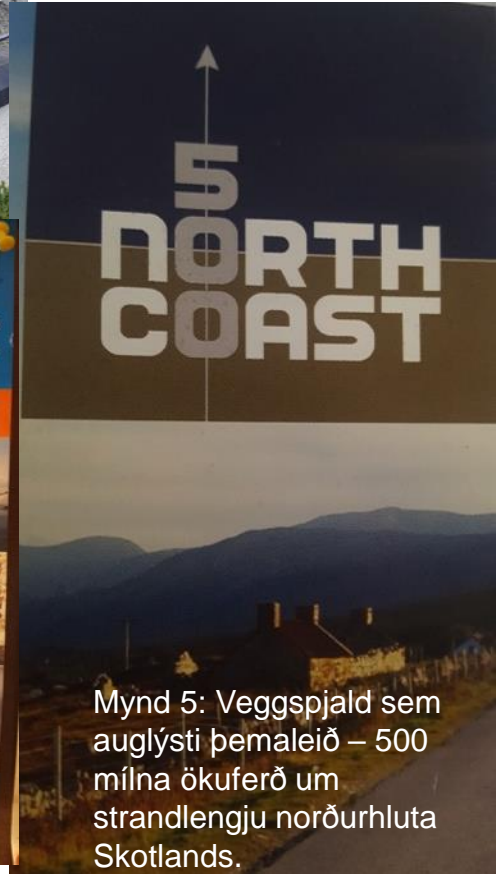
Mynd 2: Eftir útivist þá er gott að komast í góðan og heitan mat.

Mynd 3: Veggspjald sem auglýsti “North Coast 500” boli til sölu. Jafnframt var veitingarstaðurinn þarna auglýstur.

Mynd 4: Veggspjald sem auglýsti lengri og styttri kajakferð. Einn af mörgum stöðum í bænum þar sem kajakferðir voru auglýstar. Þar með áberandi í augum gangandi gesta.

Mynd 5: Veggspjald sem auglýsti þemaleið – 500 mílna ökuferð um strandlengju norðurhluta Skotlands.

Sögugangan tengdi gestinn við mannlífið og gestur sá ýmsar krár, veitingarstaði og búðir sem freistuðu að lokinni göngu. Einnig voru allskonar veggspjöld áberandi sem m.a. auglýstu kajakferðir og að þessi staður – Ullapool – væri hluti af strandleið um norðurhluta Skotlands, svokölluð “500 North Coast” leið, þar sem hún er um 500 mílur að lengd.

Þessi stutta bæjarganga náði þannig að tengja gestinn við margt í bænum og í nágrenni, jafnvel við allan norðurhluta Skotlands. En þar – eins og á Íslandi – getur veðrið spilað sitt hlutverk og eflaust ekki hægt að fara í svona gönguferð í hvaða veðri sem er. En þá er spurningin að geta komist inn af og til og enda þar sem hægt er að þurrka fötin/hlýja sér og kaupa heitar veitingar, í þessu tilfalli að komast inn á skoska krá og fá vinsælan rétt – fisk og franskar.

4.3 Þemaferð – dæmi: Hvað sjáum við er myrkrar?

Þegar sólin sest og myrkrið umlykur okkur opnast okkur stjörnuhiminn með öllum sínum glitrandi stjörnum, vetrarbrautinni og – hér á norðurljóðum – heimsækja okkur norðurljósín og lýsa enn meira upp myrkrið. Eða hvað? Sjáum við stjörnunar og vetrarbrautina eða eru þetta götuljósín okkar sem lýsa upp himininn? Gjarnan viljum við hafa götuljós til að sýna okkur á öruggan hátt hvar við ökum, göngum og hjólum en væri hægt að lýsa okkur veginn án þess að lýsa upp himininn?

Í litlu þorpi í Galloway sýslu, syðst í Skotlandi, sunnan Glasgow, hafa íbúar breytt götuljósnum á þann veginn að notuð eru LED ljós sem bæði eyða minna rafmagni og sem hafa minna birtustig en venjuleg götuljós. Þó er lýsingin næg og þar að auki er ljósunum beint niður og forðast að láta ljósið fara upp í himininn eða inn um glugga íbúanna. Þetta litla þorp liggur í miklu skóglendi og óvída er byggð og því er ljósmengun ákaflega lítil og þar með myrkurgæði góð. Þar hafa menn því ákveðið að bjóða upp á gönguferðir að nóttu til, þar sem hægt er að sjá stjörnunar og vetrarbraut ef aðstæður eru góðar (þ.e. ekki skýjað og ekki fullt tungl). Þannig geta gestir ekki bara upplifað stjörnuhimininn í öllu sínu veldi heldur einnig fræðst um allskonar sögur sem forfeður okkur hafa búið til um stjörnunar, hvort sem það eru Egyptar, Babylóníumenn, Grikkir, Rómverjar, Keltar, Germanir að Norrænarir menn. Þannig má fá innsýn inn í sögu mannkyns þúsundir ára aftur í tímann.

Um leið og slíkar gönguferðir í myrkri en þó við birtu stjarnanna skapa ævintýrastemmningu og minnistæða upplifun fyrir ferðamenn gefur myrkrið einnig íbúum svæðis góðan nætursvefn eða – ef þeir íbúar sem um er rætt eru dýrin í skóginum – næði og öryggi til að veiða og fylgja sínu náttúrulega eðli. Þannig skapar myrkrið skjól fyrir skordýrin sem eru undirstaða margra annarra lífvera og vistkerfisins í heild sinni. Myrkurgarðurinn Galloway (Galloway Dark Skies Park) varðveitir og skapar því margsháttar skjól og upplifun fyrir alla sína íbúa.

Hvað sjáum við er myrkrar?

Gönguferð að nóttu til í heimsókn í “Dark Sky” svæði í Galloway skógi í Skotlandi. Það þarf oft samtakamátt samfélaga til að skapa réttu aðstæðurnar til að skapa ferðavöru sem byggir á myrkurgæðum. Mynd úr Galloway skógi og myrkursvæðisgarði: <https://forestryandland.gov.scot/blog/space-is-the-place-stargazing-in-galloway-forest-dark-sky-park>

4.4 Þemaferðir – Strandleið um Snæfellsnes

Strandleið um Snæfellsnes er dæmi um þemaferð sem Svæðisgarður Snæfellsnes vinnur að. Markmiðið er að sýna skýrt þá margþættu upplifun sem tengja má við strendur og strandmenningu svæðis og fá ferðmenn til að sjá marga mismunandi möguleika á allskonar afþreyingu. Þannig megi auka líkurnar á að gestir dvelji lengur á svæðinu og kaupi um leið meiri þjónustu.

Súgandisey, Stykkishólmur – Útsýnisinganga með útsýni yfir bæ og út í eyjar. Strandleiðin þarf að afmarka og sýna áhugavert bæjarrölt sem tengir gestinn við strönd og strandmenningu viðkomandi staðar.

Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull býður upp á margar gönguleiðir, hefur á Malarrífi áhugaverða gestastofu og landverðir þjóðgarðs bjóða reglulega (á sumrin) upp á leiðsögn. Þangað er því hægt að beina gestum og upplýsa þá þar með um fjölda gönguleiða, náttúru og menningarverðmæti sem hægt er að finna innan þjóðgarðs. Hvar sem ferðafólk gistir á Snæfellsnesi er ávallt hægt að benda fólki á þjóðgarðinn.

Hellissandur – götulist sem hluti af strandmenningu. Sögur úr fortíð og nútíð vekja ávallt áhuga gesta.

Skilti á áhugaverðum útsýnisstað við Kolgrafarfjörð. Skiltin segja oft áhugaverðar sögur og fá gesti til að stoppa og gefur þeim upplýsingar sem geta leitt þá áfram og fengið þá til að dvelja lengur.

Strönd Snæfellsnes býður upp á margskonar upplifun og sögur. Hér á Búðum er gullinn fjörusandur og eins má finna grænan ólívinsand, en ólíkir litir strandanna vekja athygli gesta og hvetja þá til lengri dvalar.

4.5 Þemaferðir – Rölt um þéttbýliskjarna á strandleið - Grundarfjörður

Grundarfjörður er dæmi um bæjarfélag á strandleið sem hefur mjög sterkan segull, þ.e. Kirkjufell, en vantar að fá ferðamenn til að staldra við lengur í bænum. Hægt væri að útfæra nánar bæjarrölt sem vekur áhuga gesta á að stoppa og helst gista allavega eina nótt. Svo dæmi sé tekið af Framnesi má þar m.a. að skoða vinnustofu alþýðulistamannsins Listons og Lavaland Togga, klifra í Klifurhúsinu og borða veislumat á Bjargarsteini. Ganga eftir strandstíg, þar sem búið er að koma fyrir listaverkum ofl. Jafnframt má nota slíka göngu til að vekja athygli á veitingarstöðum og verslunum. Að röltu um sjávarþorp getur verið minnisstætt fyrir gesti. Áskorunin hér er að gefa skýrt og sjónrænt til kynna við veginn í gegnum bæinn að margt búi handan vegarins og það borgi sig að staldra við.

Aðkoman inn í bæinn. Hvað vekur athygli? Hvaða þjónusta er í boði sem fær gesti til að staldra við? Þarna sést verslun og eldsneyti. Í Sögumiðstöðinni má fá margvíslegar upplýsingar. Hér ætti því að vera hægt að grípa fólk, fá gesti til að leggja bílnum og röltu um bæinn og uppgötva.

FJALLIÐ – í Grundarfirði birtist önnur sýn á Kirkjufell en flestir ferðamenn þekkja. Ný sýn getur verið áhugaverð og tæki til að fá gesti til að röltu um bæinn.

Með því að fá gesti til að fara gangandi um bæinn fær það tíma til að uppgötva nýja sýn á bæinn og að sjálfsögðu er röltið þannig skipulagt að gengið sé fram hjá þeirri þjónustu og handverkstöðum sem sýna lífið í bænum með áherslu á ferðaþjónustu, þá staði sem virkilega vilja fá gesti í heimsókn.

Á göngu sinni uppgötvar gesturinn veitingastaði, búðir, handverkssmiðjur, höfnina og annað sem ekki blasir við þegar ekið er í gegnum bæinn og gerir strandmenningu Snæfellsnes lifandi

5 Lokaorð

Þessi skýrsla dregur saman þá vinnu sem unnin hefur verið í strandleið um Snæfellsnes sem hluti af SHAPE verkefninu árið 2019.

Í skýrslunni hefur verið lagður ákveðinn grunnur að frekari þróun þemaleiðarinnar **Strandleið um Snæfellsnes**. Á vegum Svæðisgarðsins Snæfellsnes hefur verið unnið að leikreglum sem hagsmunaaðilar í ferðaþjónustu geta byggt á þegar næstu skref eru tekin.

Strandleiðin er verkefni sem þarf að vinna áfram. Mikilvægt er að gera áfurðir verkefnisins sýnilegar og þróa áfram þemaleiðir við Strandleiðina með virkri þátttöku nærsamfélagsins og fyrirtækja á hverjum stað.

Mikilvægur þáttur í ábyrgri og þar með sjálfbærri ferðaþjónustu er staðbundið eignarhald fyrirtækja og vörubrúun ferðaþjónustu sem er í sátt við heimamenn og náttúru viðkomandi svæðis. Á þeim grunni er hægt að byggja sterka ferðaþjónustu og styrkja byggð á Snæfellsnesi.